

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка Факультет
педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету педагогічної освіти
_____ Герцюк Д.Д..
“ ____ ” _____ 2022 р.

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА У РОБОТІ З БАТЬКАМИ
підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня БАКАЛАВР

Галузь знань: 01 «Освіта/Педагогіка»

Спеціальність: 013 «Початкова освіта»

Кваліфікація: Бакалавр початкової освіти. Учитель початкової школи

Львів
2022

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Крива Марія Володимирівна, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, кандидат педагогічних наук

Програму обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету педагогічної освіти на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Протокол № 1 від 26.08.2022 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки та
педагогіки вищої школи

_____ (проф. Квас О.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 2022 року

Затверджено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол № 1 від «31» серпня 2022 року

Голова Вченої ради _____ Герцюк Д.Д.
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 2022 року

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Педагогіка партнерства у роботі з батьками» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, спеціальності: 013 Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні засади та практичні аспекти формування у майбутніх вчителів початкових класів професійних компетентностей щодо розуміння сутності та особливостей організації педагогічного партнерства, готовності до налагодження партнерської взаємодії з батьками в освітньому середовищі.

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, психологія, філософія, етика.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Педагогічне партнерство в освітньому середовищі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Методичні основи роботи вчителя початкових класів з батьками.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка партнерства у роботі з батьками» є формування у майбутніх вчителів початкових класів професійних компетентностей щодо особливостей організації педагогіки партнерства (взаємодія учень-учитель-батьки), вдосконалення педагогічних здібностей у студентів у роботі з батьками.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Педагогіка партнерства у роботі з батьками» є:

- ознайомлення із аспектами ролі та місця сім'ї в організації освітнього простору;
- встановлення педагогічних основ педагогіки партнерства у роботі з батьками;
- оволодіння методами, формами, прийомами, засобами та технологіями освітнього процесу для налагодження роботи вчителя з батьками на основі педагогіки партнерства;
- проектування освітньо-просвітницької роботи з батьками учнів початкових класів для реалізації всебічного гармонійного розвитку дітей;
- базування педагогіки партнерства на елементах етики та культури професійного спілкування.

1.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує такі програмні результати навчання:

Знання:

- ознайомлення та застосування знань про роль та місце сім'ї в організації освітнього простору;
- вивчення правил взаємодії з учасниками освітнього процесу (взаємодія учень-учитель-батьки);
- оволодіння методами, формами, прийомами, засобами та технологіями освітнього процесу для налагодження взаємодії вчителя з батьками;
- ознайомлення із напрямками взаємодії школи, сім'ї та громадськості;
- формування базових знань з педагогіки для забезпечення умов ефективного навчання, виховання та розвитку на базі педагогіки партнерства у роботі з батьками.

Уміння:

- аналізувати знання про роль та місце сім'ї в організації освітнього простору;
- користуватися сучасними методами, формами, прийомами, засобами та технологіями освітнього процесу для налагодження співпраці вчителя з батьками;
- налагоджувати сприятливе здоров'язбережувальне освітнє середовище, дбати про фізичне, психічне та соціальне здоров'я;
- оволодівати навичками аналізувати зміст нормативних документів, навчальну і спеціальну літератури для роботи з батьками;
- створювати освітнє середовище та забезпечувати умови ефективного і безпечного навчання і виховання;
- утворювати міжособистісні стосунки в учнівському та батьківському колективах;
- застосовувати конструктивну взаємодію з дітьми з особливими освітніми потребами та їхніми батьками;
- розв'язувати педагогічні задачі, проблеми;

Комунікація:

здійснювати ефективну взаємодію вчителів початкових класів з батьками та іншими суб'єктами освітнього процесу в освітньому середовищі в умовах Нової української школи, встановлювати готовність до педагогічного спілкування в процесі педагогіки партнерства у роботі за батьками, розв'язувати педагогічні задачі, проблеми, конфлікти.

Автономія та відповідальність:

Вміти організувати взаємодію вчителя початкових класів з батьками використовуючи сучасні методи, форми, прийоми, засоби та технології освітнього

процесу, проявляти професіоналізм, етику та культуру спілкування, відповідально ставитись до виконання посадових обов'язків вчителя початкових класів базуючись на педагогіці партнерства у роботі з батьками.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин: 32– лекційні, 64 – семінарсько-практичні, 54 – самостійна робота / 5 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Педагогічне партнерство в освітньому середовищі.

Тема 1. Сім'я – головний соціальний інститут.

Тема 2. Сім'я – перший осередок для навчання, виховання та розвитку.

Тема 3. Педагогіка партнерства в сучасній школі

Тема 4. Стратегії розвитку педагогіки партнерства у роботі з батьками в умовах сучасної України

Тема 5. Підготовка педагогів до взаємодії з батьками

Тема 6. Особливості успішної реалізації педагогіки партнерства у роботі з батьками

Тема 7. Партнерство у школі: спільне прийняття рішення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Методичні основи роботи вчителя початкових класів з батьками.

Тема 8. Форми роботи з батьками вчителя початкових класів.

Тема 9. Методи, засоби та прийоми виховання в умовах педагогіки партнерстві

Тема 10. Тренінги – запорука ефективної роботи вчителя початкових класів з батьками

Тема 11. Методичні рекомендації щодо проведення батьківських зборів

Тема 12. Особливості роботи з батьками обдарованих дітей та дітей з особливими потребами

Тема 13. Ознайомлення батьків із формами здобуття початкової освіти

Тема 14. Робота з батьками онлайн

Тема 15. Особливості роботи з батьками щодо особистої безпеки дитини та її здоров'я

Тема 16. Профілактика проявів булінгу та насильства у сім'ї та серед дітей

Тема 1. Сім'я – головний соціальний інститут.

Визначення поняття сім'ї. Поняття про сім'ю як соціальний інститут.

Типологія сім'ї. Функції сім'ї.

Стили та принципи сімейного виховання.

Труднощі сучасної української сім'ї у справі виховання та шляхи їх подолання. Особливості та перспективи розвитку сучасної української сім'ї.

Тема 2. Сім'я – перший осередок для навчання, виховання та розвитку.

Сім'я як первинне середовище для всебічного гармонійного розвитку дитини.

Найкращі традиції українського родинного виховання.

Адаптаційний період як важлива умова успішної реалізації дитини у школі.

Рекомендації батькам, щодо підвищення рівня підготовленості дитини до школи.

Тема 3. Педагогіка партнерства в сучасній школі

Зміст та сутність понять «педагогіка партнерства» і «педагогічне партнерство».

Мета, завдання, принципи педагогічного партнерства.

Передумови педагогіки партнерства у роботі з батьками та еволюція партнерських відносин.

Особливості реалізації педагогіки партнерства в початковій освіті.

Основні умови організації педагогіки партнерства.

Тема 4. Стратегії розвитку педагогіки партнерства у роботі з батьками в умовах сучасної України

Учасники педагогічного партнерства. Спільна діяльність вчителя і дітей, вчителя і батьків учнів на засадах педагогіки партнерства.

Права та обов'язки батьків як учасників освітнього процесу

Зарахування дитини в перший клас

Тема 5. Підготовка педагогів до взаємодії з батьками

Правила педагогічного спілкування із батьками.

Уміння встановлювати контакт.

Уміння ставити запитання.

Уміння регулювати емоційне напруження.

Уміння вирішувати конфлікти.

Тема 6. Особливості успішної реалізації педагогіки партнерства у роботі з батьками

Напрями педагогічного партнерства.

Портрет вчителя очима батьків.

Дії батьків учнів та педагогів у процесі партнерської взаємодії. Алгоритм взаємодії педагогів з батьками учнів.

Організація взаємодії закладу освіти з батьками учнів.

Тема 7. Партнерство у школі: спільне прийняття рішення

Ухвалення рішення – природне право людини.

Мозковий штурм як стратегія ухвалення рішення.

Алгоритм ухвалення рішення.

Як краще ухвалювати рішення?

Тема 8. Форми роботи з батьками вчителя початкових класів

Форми роботи з батьками вчителя початкових класів.

Індивідуальна форма роботи з батьками (відвідування батьків удома, пропаганда сімейного виховання, педагогічні консультації, індивідуальні консультації, індивідуальні зустрічі).

Колективна форма роботи з батьками (батьківські тренінги, батьківські зустрічі, практикуми, круглий стіл, читання та ін.).

Тема 9. Методи, засоби та прийоми виховання в умовах педагогіки партнерства

Поняття про методи та засоби виховання в умовах педагогіки партнерства.

Методи формування свідомості особистості

Методи організації діяльності, спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки.

Методи стимулювання діяльності й поведінки.

Методи самовиховання.

Тема 10. Тренінги – запорука ефективної роботи вчителя початкових класів з батьками

Батьківський тренінг – суть і зміст.

Тривалість тренінгу. Оцінювання ефективності тренінгу. Структура тренінгового заняття. План проведення тренінгу.

Корисні поради тренеру.

Тема 11. Методичні рекомендації щодо проведення батьківських зборів

Суть і зміст батьківських зборів.

Етапи підготовки та проведення батьківських зборів.

Рекомендації щодо проведення батьківських зборів.

Поради вчителю початкових класів щодо проведення батьківських зборів.

Напрями та тематика проведення батьківських зборів.

Тема 12. Особливості роботи з батьками обдарованих дітей та дітей з особливими потребами

Взаємодія з батьками обдарованих дітей

Помилки батьків у вихованні обдарованих дітей. Рекомендації батькам обдарованих дітей.

Правила комунікації з батьками дітей з особливими освітніми потребами.

Тема 13. Ознайомлення батьків із формами здобуття початкової освіти

Екстернатна форма здобуття початкової освіти.

Сімейна форма здобуття початкової освіти.

Як організувати педагогічний патронаж для здобувача початкової освіти.

Організація дистанційного навчання в початковій школі.

Тема 14. Робота з батьками онлайн

Культура спілкування в онлайн-просторі.

Цифрові ресурси на допомогу вчителю.

Інтернет-імідж педагога.

Особливості роботи з батьками щодо особистої безпеки дитини та її здоров'я.

Тема 15. Поняття особистої безпеки дитини

Поводження учнів з незнайомими людьми

Безпека учнів в інтернет-просторі

Правила безпечної поведінки на вулиці, вдома, під час сигналів повітряної тривоги.

Холістичний підхід до здоров'я здобувача початкової освіти. Ігри для зняття стресу в учнів

Тема 16. Профілактика проявів булінгу та насильства у сім'ї та серед дітей

Прояви булінгу у сім'ї та серед дітей

Види насильства (булінг (цькування), фізичне, психологічне, сексуальне, економічне насильство). Відмінності булінгу від конфлікту.

Попередження насильства та жорстокості у сім'ї та школі.

3. Рекомендована література

Основна

1. Батьківські збори : шляхи до партнерства та співпраці : методичний посібник для вчителів початкових класів / уклад. : О. В. Пагава, Я. О. Чернишова. Харків “Друкарня Мадрид”, 2018. 96 с.
2. Батьки та школа онлайн / офлайн. Як запобігти непорозумінням і конфліктам / упоряд. В.О. Маренич. Харків, : ВГ Основа, 2022. 144 с.
3. Ветрова С. Є. Батьки і початкова школа: Партнерство заради дитини. Х.: Вид-во “Ранок”, 2009. 160 с.
4. Вовчук І. С., Петік Ю. О. Батьківський всеобуч. Матеріали для роботи з батьками учнів 1–4 класів. Ч. 1.Х. : Вид. група “Основа”, 2011.128 с. (Б-ка журн. “Початкове навчання та ви-ховання”; Вип. 3 (87)).
5. Калько І.В. Педагогіка партнерства як умова реалізації завдань розвитку особистості в контексті Нової української школи. Загальна педагогіка та історія педагогіки. Випуск 21. Т. 1. 2020. С. 33-35. URL:http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/21/part_1/8.pdf (дата звернення 30.07.2021).
6. Класний керівник і батьки: забезпечення партнерства і співпраці: збірка матеріалів з досвіду роботи./ Укл. А. І. Тюпа. Миколаїв: ОШПО, 2012. 64 с.
7. Конвенція про права дитини [Електронний ресурс] : Міжнародний документ від 20.11.1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення 30.07.2021).
8. Лященко М. Взаємодія батьків та педагогів – необхідна умова для виховання нового покоління / М. Лященко // Рідна школа. 2011. № 11. С. 71-74. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2011_11_20 (дата звернення 30.07.2021).
9. Наказ “Про затвердження Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0659-00#Text> (дата звернення 30.07.2021).
10. Нова українська школа: організація взаємодії з батьками учнів початкової школи: навч.- метод. посіб./ Т. М. Бабко, О. В. Банах, А. В. Вознюк, Г. А. Коломієць, Л. Г. Кубрик, О. М. Мельник. К. : Видавничий дім “Освіта”, 2020. 208 с. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyku/dlya>

pedpraysivnykiv/MetodBabko.pdf?fbclid=IwAR1oJWWHbo4wtdvE_4j6PWxnEFxtQnHihL1TDOcRZhwE1H00fX_lIiA7hg (дата звернення 30.07.2021).

11. Організація роботи з батьками. Упорядники: Юзефик Л.О., Купина Н.М. Тернопіль: Астон, 2002. 168 с.

12. Працюємо разом: дитина з особливими потребами в школі. Довідник для батьків. Досвід Канади: посіб. К.: Паливода А.В., 2012. 50 с. URL: <http://ussf.kiev.ua/data/Canada/Canada/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%8E%D1%94%D0%BC%D0%BE%20%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%BC.pdf> (дата звернення 30.07.2021).

13. Форми і методи роботи класного керівника з батьками учнів / Н.В. Бугайчук. Черкаси : КНЗ “ЧОШОПП ЧОР”, 2017. 40 с.

14. Червінська І. Теоретико-методичні засади виховної роботи в початковій школі / І. Червінська, С. Довбенко. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2012. 515 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/533.pdf> (дата звернення 30.07.2021).

Додаткова

15. Баранова Н. П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності. Харків : Основа, 2012. 159 с.

16. Башинська Т. Взаємодія учителя та учня в навчально-виховному процесі. Початкова школа. 2004. №12. С. 55–57.

17. Бех Д.І. Особистісно орієнтоване виховання. К.: ІЗМН, 1998. 204 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/420694.pdf (дата звернення 30.07.2021).

18. Воронцова Т.В. Вчимося жити разом. Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі “Основи здоров’я” (початкова школа) / Воронцова Т.В. Пономаренко В.С. К.: Видавництво “Алатон”, 2016. 232 с. URL: <https://www.kremenetslyceum.com.ua/wp-content/uploads/2017-VZHR-Posibnik-Osnovna-vchitelya-Ukr.pdf> (дата звернення 30.07.2021).

19. Громадсько-активні школи: управління та механізми розвитку: практичний посібник / О. М. Онаць, Н. М. Островерхова, Л. М. Попович, М. Г. Шевцов. К.: КОНВІ ПРІНТ, 2019. с. 96. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718247/1/19_04.pdf (дата звернення 30.07.2021).

20. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.

21. Замашкіна О. Д. Педагогіка сімейного виховання: навчальний посібник. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2026. 400 с.

22. Костів В. Родинна педагогіка: У 3-х т. Том II. Основи родинного виховання. Івано-Франківськ, 2006. 288 с. С. 227-240. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk707233.pdf> (дата звернення 30.07.2021).
23. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства: основні ідеї, принципи та сутність [Електронний ресурс]. Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи: Зб. ст. Всеукраїнської наук.-практ. Інтернет-конф., 6 квітня 2017 р. – Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2017. – С. 85–88. URL.: http://conf-hano.at.ua/load/zbirniki/elektronnij_zbirnik_materialiv/4-1-0-680 (дата звернення дата звернення 30.07.2021).
24. Кузмінський А. І. Педагогіка родинного виховання : Навч. посіб. К. : Знання, 2006. 324 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk712820.pdf> (дата звернення 30.07.2021).
25. Мотилько, Т. Л. Психолого-педагогічний супровід обдарованих дітей [Текст]/ Т. Л. Мотилько, Н. С. Леонова; упоряд. Т. Шаповал. - К. : Редакції загальнопедагогічних газет, 2014. - 128 с. - (Б-ка "Шкільного світу").
26. Основи педагогічної майстерності (для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта) : навч.-метод. посібник / упоряд. Наталія Мачинська, Анна Федорович, Наталія Яремчук. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с. (С. 154-166)
27. Педагогічний словник для молодих батьків /АПН України. Ін-т пробл. виховання, Держ. центр соц. служб для молоді; авт. кол.: Т.Ф. Алексеєнко, Л.В. Артемова, Н.І. Баглаєва. К.: ДЦССМ, 2002. 348 с.
28. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки [текст]. навч. посіб К.: “Центр учбової літератури”, 2013. – 316 с. (С. 248-253).
29. Постовий В. Г. Сім’я і школа: проблеми виховання дітей : [навч. посіб.]. М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. 356 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- поточний контроль навчально-пізнавальної діяльності студентів у час практично-семінарських занять (доповідь, повідомлення, розв’язання проблемних завдань, участь у дискусіях тощо); виконання завдань самостійної роботи;
- підсумковий контроль (залік).